

ДІЛО

ВХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок № 10, II. пош.
Конто почт. шлади, 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 27-00 „
Річно 50-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці І левир,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 2-50 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехословач-
чині 20 ч. к., Румунії 150 лев., Бос-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,—
Збірка адреси І год.

Телеф. Редакції 29-41.
Друківні 29-24.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Привіт українському вчителю.

Львів, 5. липня 1930.

Заки ці рядки дійдуть до рук читачів, об'єднуюча організація усього українського вчителства в Польщі „Товариство Взаємної Помощі Українського Вчителства“ відсвяткує уже першу — маніфестаційну — частину свята свого 25-літнього ювілею. На прохисті Академії будуть напевне відчитані привіти від усіх найповажніших українських культурно-освітніх установ, а вечірній концерт, започаткований „Учительським гимном“ і закінчений „Кантатою на 25-ліття „Вз. Пом. Укр. Вчителства“, безумовно ще більше сприятиме до підйому всіх масово присутніх членів великої вчит. організації та запрошених чільних громадян. Історію Т-ва, його прегарний розвиток і чудову організацію, ми подали вже кілька днів тому (гл. „Діло“ з 1. ц. м., передова стаття п. н. „Ювілей учительської організації“). Цими рядками хочемо тільки ще раз підкреслити наше відношення до українського вчителства, як переважний чинник у вихованні і розбудові нації та ще раз привітати український візд у другому, ще важнішому дні, в дні ділових нарад.

„Німецьку державу збудував нам народний учитель“ — сказав колись Бісмарк, вкладаючи у це коротке речення глибокий зміст великанської щоденної праці сірого громадянина, що все життя провадить інколи в далекій, сьомі дошками від світа забитій закутній краї, і своє знання та хист, свої нерви і здоров'я, усе своє життя присвячує місії засвоєння кадрам малих дітей початкових та основних відомостей науки, зацікавлення в їхній подальшій діточій душі почуття моралі й етики, оформлення з отих малих істот — людини і громадянина. Рік за роком покидає кожний будинок народної школи кільканадесят чи кількадесят дітей-підлітків, то знову вже dorостаючої молоді, і шукає дальшої освіти на вищих ступнях шкільної, а потім і вищої, чи стільки інших дільницях важкої борні з життям. І виходять шкільні діти з під впливу вчителя-вчительки, розсіваються по світі, закладають власні родинні осередки, переживають багато смутків і мало радощів, старіються і знесилюються, але те, чого навчилися у народній школі стало підставою не тільки їх теоретичної освіти, але й практичного життєвого зв'язу: бо там, на низькій пар-шкільній лавці дитина вперше „виходить у світ“, стрічається з ширшим гуртом ровесників, підчиняється тому самому організаційному ригорові, вперше пізнає правила дисципліни, вперше формує свій світогляд.

Величезний може бути вплив учителя, але й — мінімальний. Надзвичайно благородний і виховуючий, і деструктивний та підвладний. Бо ніде внаслідок праці не залежать так дуже від індивідуальних прикмет робітника, як на полі педагогії. І ось у цьому лежить величезне значіння, яке має моральний рівень, духовне обличчя учительства, для таких народів, як наш під теперішній час, коли і шкільно-законодатна машина і вся шкільна контрольна адміністрація нахилилися у ненаших руках. Тоді виключно від сили волі і характеру одиниць вчителок і вчителів залежить, чи їхній вплив на наймолодше покоління нації буде будуєчий, „ліжкий“, чи — руйнуючий. Тоді теж на перший план входить характер і значіння учительської становой організації: чи вона зуміє згуртувати біля себе розбрітні на великих обшарах вчителки і вчителів, чи зуміє впоїти їм почуття становой солідарності і чи характером своєї праці не звуться до ролі вузької суто-професійної не лиш апартійної але й анаціональної інституції, чи може дбати передовсім за духовні інтереси вчителства, за зацікавлення його проблемами педагогії і за добуття з учительства найбільшій у даних умовах користей — для рідної нації.

І ось сьогодні не тільки наші вчителі, але цілий український нарід може бути гордий: не врядали його ті його доньки й сини, що присвятилися важкій і невдячній учительській праці. Побігли серед них здоровий національний чистий дух, добули з себе чималий організаційний

Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий“

у Львові, Ринок ч. 10 (ч. телефону: 433. — Конто Почтової Шляху ч. 143.457).

як Центральна Каса українських кооперативів приймає вкладки ощадності, обезпечує їх у твердій валюті та поміщує у наших кооперативах, щоб піднести господарський розвій українського народу.

хист, найшли зрозуміння організованості і побідила ідейність над шкурництвом. „Взаємна Поміч Українського Вчителства“ обіймає три тисячі свідомих своїх членів і завдяки українських вчителок і вчителів, які не обмежуються до „відроблювання“ своїх професійних обов'язків задля отримання шомісячної платні, а які самі є громадянами в школі і поза школою і виховують дітей на громадян. Шкільовані й переслідувані шукають помічі й розваги у становой солідарності та солідарності з усіми іншими станами й верствами рідного громадянства, які наводяться у тому самому невдальному поло-

Вийхати спокійно на вакації

можете лише тоді, коли обезпечите свої довжимості від крадіжки з вломом в

Т-ві Взаємних Обезпечень „Дністер“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

жени. Послідовна реалізація гасла „ліри на власні сили“ допомогла їм добути вже чималі матеріальні користі (власні домівки, вакаційні оселі і т. д.), дозволяє теж видавати два пресові органи, які є їх духовними зв'язковими внутрі власної організації і внутрі рідної нації.

Правильним шляхом їде українське вчителство. Пройшло воно на ньому за 25 літ свого походу здоровий шмат дороги, загартувалося, привикло до різних непередбачених перешкод. Сьогодні побажати йому лише треба — дальше йти напровад, не збачуючи з отого вибоями покритого шляху.

Перед виборами до самоврядування на наших північних землях.

Дещо про минуле й сучасне волинського самоврядування.

Сам устрій громадської та повітової самоуправи, хоч як він мало користний для українців північно-західних земель не був у силі перепинити процесу опанування самоуправних установ українцями. На це зложилися ще інші важкі причини, а саме брак самоуправних традицій і досвіду серед українського населення, незорганізованість і хаотичність в часі дотеперішних самоуправних виборів і брак програми праці в ділянці самоуправи. Розглянемо ті причини по черзі.

За царських часів на українських землях українці не мали в своїх руках самоуправу і тому саме в рішучий критичний момент недавньої історії, коли творилася українська держава самоуправний апарат не був зосім в українських руках. Для прикладу наведу політику волинського губерніального земства з грудня 1917 р. В часі, коли в Росії запанувала більшовицька влада, а Центральна Рада виступила в світ третій універсал, яким торжестовно проголошено Українську Народну Республіку волинські земські збори відкинули 41 голосами проти 31 внесок, щоб до політичної комісії увійшло 50 проц. свідомих українців. Хоч українці шкіль і діловодства земства стихійно переводилися, тіж самі збори волинського земства відкинули пропозицію українців обговорити питання про українізацію шкіл.

Українська суспільність російської займанщини виявляла взагалі якусь незацікавленість і байдужість до самоуправи. При кінці 80-х і в початку 90-х років обурювалося на це Михайло Драгоманів. За те москалі зрозуміли добре значіння самоуправи і до останніх часів панування царату не давали Правобережній Україні права на самоуправу. Російське вчительство не давало волинським і польським землям земської самоуправи, отже тієї форми самоуправи, яку без сумніву українське населення було би взяло у свої руки. В той сам час російське вчительство доволі легко запроваджує самоуправу в містах, бо українські міста були зденационалізовані або заселені чужо-національним елементом.

Коли позбавлення земств Правобережній Україні і Білорусі стало вже надто впадальним у вічі, царський уряд за Горемікіна задумав тим землям надати земство, але куди. В тій справі розгорілася цікава полеміка між царськими міністрами Горемікіною і Вітте. Вітте протинявся наданням земської самоуправи Правобережній Україні, боючись зросту української іриденції і тиготиння тих земель до заходу. Той самої думки були і визначні російські професори. Напр. проф. Чічерин писав: Хто хоче бути хазяїном в державі мусить бути хазяїном в адміністрації. Знов-же проф. Градовський доказував, що в місцевостях, які не мають національної єдності, центральний уряд мусить дбати про те, щоб підтримати „русскій начала“ і зовсім не

має потреби старатися про розвиток земств. Самоуправа на тих просторах означала би освячення сепаратистичних, антидержавних і анти-національних стремлінь.

Шойно в 1911 р. надано земську самоуправу Волині, Київщині і Поділля. Розуміється, що за так короткий час свого існування земська самоуправа не могла розвинути на тих землях і тому українці північно-західних земель увійшли до польської самоуправи без досвіду і традицій. Крім того на тих землях за російських часів у самоуправі здобули великі впливи російські чорносотенні організації.

Думки російських державних мужів і російських учених про значіння самоуправи для поневоленого народу повинні собі взяти до серця всі українські діячі і звертати більшу увагу як досі на опанування всіх форм самоуправи.

При дотеперішних виборах до самоуправних установ на наших північно-західних землях українське населення виявило подиву гідну незорганізованість і незнання завдань і цілей самоуправи. Кожний українець хотів досягти тої почеси, щоб при виборах до громадської самоуправи вибрано його насамперед членом громадських зборів, а відтак членом громадської ради. Майже стільки було кандидатів на радних, скільки виборців. Страшне розбиття голосів уможавлявало увійти до громадських рад кожній зорганізованій польській чи хрватській групі, хочби вона була малочисельною. Не лише грамотні громадяни, але й неграмотні мали амбіції стати громадськими достойниками і дуже часто ставали ними. Лучалося і таке, що коли радні українці не могли погодитися між собою з простої зазисті, що до вибору війти („чому Гринько має бути війтом, а не я, Михайло“), вибирали війтом військовий осадник. Тому не дивиння, що склад українців у громадських радах був зовсім випадковий і що радні, які лише для особистих амбіцій увійшли до громадських рад не могли бути добрими радними і оборонцями прав українського населення. Ті самі невагодили, які існували при виборах паралізують також діяльність громадських рад.

Те все, що ми сказали про вибори до громадської самоуправи відноситься і до виборів до повітових соймків. Все таки не оглядаючися на негативні моменти в часі виборів до громадської і повітової самоуправи увійшли свідомі громадяни-українці, які в самоуправних установах боролися інтересів українського населення. На жаль відсоток їх не був великий, а вони не мали ні програми праці ні не знали самоуправних законів. Адміністраційна влада кілька неслухняних громадських рад розв'язала, а невигідних собі членів повітових соймків усувала.

Загал українських радних і членів повітових соймків, не знаючи самоуправних законів,

не, знаючи про свої права й обов'язки в службових справах. Один член громадської ради б. посол розкашував мені, що він підписує протоколи засідань ради по українськи, а всі інші радні-українці підписують по польськи, боячися арештування за протидержання діяльності. Як мало українці Волині познакомлені з самоуправними законами докладе те, що я в польських книгарнях не міг тих законів купити і що я в моїх поїздках по Волині не зустрів громадянина, який мав би ті закони. По громадах лише громадські писарі є тим жрецьким, що в тайні перековують знання самоуправних законів і розуміються винесують їх невірною на шкоду українського народу.

Перед нами самоуправні вибори на північно-західних українських землях. В інтересі майбутності тієї вітки українського народу, що живе на Волині, Поліссі, Холмщині і Підляшшу ми не сміємо допустити, щоб самоуправні установи на тих землях і далі були найсильнішим засобом польонізації. Я знаю, що боротьба за владу в самоуправних установах є дуже тяжкою, що вона вимагає не одноразового зриву національної енергії, а щоденних зусиль і мурав'ячої праці та мусить тривати довгий час. Все-таки ту боротьбу ми мусимо підняти і довести до побідного кінця.

До самого акту самоуправних виборів ми повинні поробити слідуючі приготування: В

першу чергу українська преса і українські діячі, а відтак всі свідомі громадяни повинні повести серед українців північно-західних земель пропаганду за ягу самоуправних виборів. Слід переконати українське населення, що ми можемо і мусимо здобути вплив на самоуправні установи. Відтак треба повести пропаганду, щоб українці організовано і планово йшли до виборів і вибирали членами громадських зборів і громадськими радними не випадкових людей, а щонайсвідоміших, найхарактерніших і найвідважніших громадян. Треба всіх і вся переконувати, що не лише скількість, але й якість радних рішень про наші впливи в самоуправних установах. Щоб познакомити українське населення з постановами виборчої ординації і громадських законів на Волині і Поліссі видає кооператива „Національне Об'єднання“ брошуру, яка в найближчому часі появиться в розпродажі.

По виборах, шляхом нарад, з'їздів, конференцій та шляхом відповідної фахової літератури ми мусимо українських радних і членів союмків вишколити і підготувати до праці в самоуправі та устійнити напрями української самоуправної політики на північно-західних українських землях. Щойно по великих і довгих зусиллях самоуправа може стати у нас твердиною, в якій охоронимо і збережимо національні сили і багатства.

Пос. Вол. Целевич.

Розвал антимарксистського фронту в Австрії?

(Від явшого кореспондента.)

Відень, 2. липня 1930.

„Протести гаймвери проти закону Шобера про роззброєння“. „Гострі закиди мін. Шумого проти гаймверів“. „Фашистська присяга гаймверів у Корнайбургу“. „Видалення провідника гаймверів, отамана Пабста з Австрії“. „Заложення хліборобських відділів з незадоволених гаймверівців“. „Виступ нової гаймверівської партії“. Так, або подібно звучали наголовки відецьких листів в останніх тижнях. Уже тільки з них ясно, що правительством Шобера, аопало з гаймверівцями у конфлікт. А ще більше ясно, що такий конфлікт — це вода на млин австромарксистів.

Факт, що прийшло до таких немих явищ у неосоціалістичному таборі, треба пояснювати, як звичайно в політиці, головню особистими причинами. Закон Шобера про ношення зброї, згідно новелізації старого „ваффенпатенту“ єє є на ділі такою дуже важною справою.

Але загально відомим було, що тільки через інтриги австрійської соціалдемократії англійське соціалістичне правительтво зажадало від Шобера такого закону, без чого не хотіло

згодитися на позичку для Австрії. Що Шобер дійсно такий — в суті річі не дуже то важний — закон предложив парламентаві, це гаймверівці вважали за акт невдячності. Крім того боялися, що в руках ворожого їм міністра внутрішніх справ, Шумого, новий закон може бути направлений проти них. А що горожанські політичні партії, як виявилось, були готовими до ухвали цього, гаймверівцями гостро поборюваного закону, то провідники останніх відповіли великою агітацією проти всіх політичних партій взагалі.

Найважливішим актом у тій агітації була так звана корнейбурська присяга. З приводу головних зборів гаймверів Нижньої Австрії від всіх присутніх гаймверівців взято присягу, що вони мають слухати все накази їх провідників навіть тоді, як ці накази направлені проти існуючих політичних партій. Ця присяга в роді присяги італійських фашистів спричинила не мале заворушення у горожанських політичних партіях. Ляндбунд з міністром Шумим на чолі гостро виступив проти цього кроку гаймверів та почав швидко організувати по декількох селах

т. зв. „Бауериверен“, як конкуренцію проти гаймверів. Але також у складі найбільшої горожанської партії, у християнських суспільств, що ставилися ще найбільше приязно до гаймверів, прийшло через присягу в Корнайбургу до немалих суперечок.

Всеж такі показалося, що організація гаймверів вже остільки сконсолідована, що ані заснування „бауериверів“ ані суперечка з кількома горожанськими політиками їй не багато зашкодила. Одна тільки важна жертва впала зі сторони гаймверівців, а це шеф штабу, бувший німецький майор Пабст. Що він, не будучи ще австрійським горожаном, виявив змагання поширити пропаганду для гаймверів також у ряди поліції, жандармерії та війська, це було для міністра внутрішніх справ Шумого бажаним претекстом до його заарештування та видалення за границі Австрії. Шобер, як бувший шеф поліції, поклав цей крок Шумого, бо власне боявся втратити вплив на державну машину, якщо б гаймверам удалося здіяти собі і поліцію і військо. Видалення Пабста — він літаком поїхав до Венеції, — відбулося до того в негідних формах, а претекст „державної зради“ за намічену агітацію, котру соціалісти і комуністи свого часу в поліції та війську вели безкарно в значно небезпечніших розмірах, спричинили самозрозуміло отвертий конфлікт між гаймверами і правительством.

Він триває і досі, хоч Шобер вже готовий дозволити на короткий поворот Пабста до Австрії і хоч на місце уступившого недавно міністра торгівлі Гайніша поставив шефа фінансів гаймверів, д-ра Шустера. Особливо гостра агітація ляндбунду та Шумого проти гаймверів. Але знайшлися й інші незадоволені з гаймверів елементи, що сформували в останніх днях нову „Партію охорони батьківщини“ (Гайматшупартай), інтригують проти сак так замкненого ще фронту горожанських партій Австрії. Якщо не вдасться зачасу припинити цих суперечок, якщо горожанські партії Австрії самі працюватимуть проти їх одинокого сильно організованого „Рікгалль-у“, проти гаймверів, при слідуючих виборах (на весну 1931) розлом антимарксистського фронту в Австрії неминуний.

Віденськ.

Румунський король помирился з жінкою.

Румунська преса пише, що король Карло, який розводився з княжною Оленою, помирился з нею і букарештський суд має уневажнити розвід. Румунський король вже відвідав кілька раз свою колишню жінку і правдоподібно княжна Олена в осіні буде коронована на королеву.

Д-Р ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ,
доц. Ягял. Унів.

З географічно-етнографічного Зїзду.

Турботи й труднощі Югославії. — Державний принцип наукових зїздів. — Славянський зїзд без болгар і росіян.

Читач певне хотів би поставити мені два питання: 1) яке загальне враження з Югославії, як держави, і як представляються її політичні внутрішні і зовнішні труднощі, і 2) яка праця самого конгресу, яка участь у цьому поодиноких націй, по і нас українців?

На перше питання трудно відповісти. Конгрес уладжувала югославянська держава, а не народи Югославії і тому показувала Вам може не все, а лише те, що хотіла, а гостеві не дуже і лицувало розпитувати по кутах. Добре використані природні багатства країни, здоровий етнічний підклад, різні підстави культури — а доброю прогнозою для розвитку і праці цієї держави, де 12.000.000 населення заняло простір 250.000 км². Усюди видно господарчий розвід в розбудові міст і залізниць, культурний в розвою шкільництва і науки. Але є і труднощі. Одні зовнішні — це взаємини з сусідами, які не дуже приятельські (Румунія), частіше невтральні (Греція, Австрія), але найчастіше неприхильні (Італія і Болгарія). Ще важніша внутрішня справа, від якої розв'язки залежить будучина, а може й існування Югославії. Це відносини між сербами, хорватами і словінцями, або питання децентралізації чи автономізації державного правління. Відома річ, що централізм досягнув свій вершок у розпорядженні короля з дня 3. X. 1929, котрим надано державі офіційну назву „королівства Югославії“ замість давнього „королівства сербів, хорватів і словінців“ і поділено край на 9 „бановин“, котрі не відповідають — за вином бановини Сави — ані історичним, ані національним одиницям. Тим самим сформовано по наказу „югославянський нарід“ і в усіх офіційних промовах ми чули лише про югославян і Югославію, а не про сербів, хорватів

і словінців. Іншими словами, на місце давньої сербської децентралізації, прийшла югославянська. І тепер велика проблема: чи зближення трьох славянських народів таке велике — а ще більше їх взаємні почуття такі близькі — що можна говорити про один нарід чи може діється інакше. Або, чи краще для держави силою касувати національні й інші окремішності, чи дорогою мирного спізниття старатися, щоб з трьох державних народів витворився один? Будучина вяснить, чи краща дорога революції чи еволюції. Багато тут аналогій до питання: чехословацька нація чи чеська і словацька. В обох випадках так чехи, як і серби є носіями ідеї нової державницької нації, а словаки і хорвати вважають справді державу, в якій живуть, своєю державою (нема там жадної ірриденції), але не хотять розплинутися в новій нації, лише зберігати свої національні і культурні окремішності. Коли долучити до цього македонську і магометанську проблеми та ще й 20 проц. офіційних нац. меншин, зрозуміємо, що труднощі Югославії великі. Нераз вже чути було конспіцію, щоб Югославія стала державою, яка справді лучила би в собі всіх південних славян, отже і Болгарію, але це могло би стати реальною справою лише в разі перебудови держави на союз, в якому серби мали би маленьку і відносну більшість, але не мали би переваги, на що вони — вважаючи себе за будівничих і головну націю Югославії — не погодяться.

Вкінці наукова сторона зїзду і наша участь у ньому. Зїзди славянських географів і етнографів побудовані на державному принципі: офіційна делегація висилають лише держави, але в рамках даної держави виступати можуть і інші народи. Українці прим. на II. Зїзді знаходилися в рамках делегації Польщі, Чехословаччини, Німеччини і СРСР. В практиці це не перешкоджає, щоб члени даної нації на місці не творили окремої групи, виступали спільно, в імені своєї групи виголошували промови і т. д. Словом, як на ділі виглядає справа недержавної нації, це залежить — як всюди — від чисельності і якості її членів.

В III. Зїзді не брали участі всі славянські на-

роди і держави. Не було представників Болгарії ані СРСР. Цей останній брав участь у Зїзді в Польщі, але тепер через Всесоюзну Академію відповів на запрошення, що не може брати участі з принципіальної причини: наука — мовляв є інтернаціональна і, не можна ділити її на славянську й іншу, тому Академія не бачить потреби подібних зїздів і участі в них брати не буде. Дивна річ, як в зв'язку з гострішим внутрішнім курсом в СРСР змінюються принципіальні погляди Академії! Не брали участі в Зїзді також болгар, але з цілком інших причин. Голова Болгарської Академії Наук відповів на запрошення Організаційному Комітетові, що хоча вважає такі зїзди за доцільні і болгари радо взяли б в теперішньому зїзді участь, то проте не можуть їхати на Зїзд славянських учених до такої держави, де представники її науки офіційно голосять, що болгарі не є слав'янами. Дійсно такі теорії голосив один зі сербських учених, котрий належав потім до Організаційного Комітету Зїзду. Таким робом у Зїзді брали участь лише три славянські держави: Польща, Чехословаччина і Югославія. Крім цього кілька осіб з Франції, Бельгії і Німеччини. Разом брало участь в Зїзді 210 зголошених осіб, отже менше, як в попередніх Зїздах. Відповідно до держав 80 членів було з Чехословаччини, 64 з Польщі, 58 з Югославії, 5 з Франції, 2 з Бельгії, 1 з Німеччини. Поділ на національності слідуючий: 70 чехів, 63 поляків, 58 сербів, хорватів і словінців, 7 французів, 3 словаків, 3 росіян, 3 німців, 2 (!) українців і 1 „карпаторос“ з Берегово на Закарпатті. Як бачимо, був це зїзд трьох державних націй чехів, поляків і югославян, росіян — це емігранти з Чехословаччини, з 2 українців одним був професор В. Щербаківський з Українського Університету в Празі, другим автор цих рядків. Найчисленнішими були чехи, але найбільше число рефератів виголосили поляки. На 127 зголошених рефератів мали поляки 52 реферати, чехи 34, югослав'яни 30, французи 4, українці 3, росіяни 2, німці 1, словаки 0. Головою Зїзду був поляк, професор Ромер.

(Шокінчення буз.)

З львівської міської ради.

Українські ради в комісіях.

Нова Львівська Міська Рада передала на свій прізділ радних до поодиноких секцій та комісій ради, що мають за завдання підготувати справи під наради повної ради, а в менше важких випадках справи самостійно, погоджувати. Зокрема вибрано сенатора Дениженка до секції для справ міських фондів, промислу і торгівлі та маєткових справ громади і до комісії театральної, дисциплінарної, для задоволення проекту нового статуту м. Львова та для зміни правил міського наряду ремісничої міської ради. о. крилош. Лопатинський вибраний до секції для духовних і добродійних справ, крім цього до комісії для справ фондів Госесклого. Д-р Говинович вибраний до секції для справ будівництва і публичних робіт та до комісії для комунальних підприємств, для пріздлу мешкань у міських домах і до кваліфікаційної комісії для міських службовиків. Дир. Зячківського вибрано членом секції для організаційних і освітніх справ, для справ шкіл, театрів, горожанства і громадської приналежності, а крім цього до комісії для адміністрації міських діб і до архівальної комісії. Інж. Мудрик вибраний членом секції для справ будівництва і публичних робіт, крім цього членом комісії для комунальних підприємств та комісії для організування великого Львова. Радник Стефанович став членом секції для справ публичного безпеченства, здоров'я, поліційних і військових справ, крім цього членом комісії для справ військового побору. Зпоза членів Ради вибрано членом міського комітету для справ розбудови м. Львова голову мешканців кооперативу "Власна Хата" дир. Пеленського.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси і зод. Можна прислати поштовою значками.

Памяти П. І. Холодного.

Жалібне засідання в Празі.

Дня 26. червня ц. р. у Празі відбулося засідання Українського Педагогічного Товариства, що було присвячене пам'яті П. І. Холодного. В теплих промовах, що їх виступили бувші співробітники, та у споминах колишнього учня покійного накреслено прегарний образ громадянина, педагога, ученого, мистця, великого українського патріота, та невтомого борця за волю Батьківщини — Петра Івановича Холодного.

У своїх споминах проф. С. Русова зупинявся на постаті П. І. як організатора київської комерційної школи, її директора, глибокого психолога-педагога, чудового товариша, гуманного, справедливого адміністратора. Згадав й про тяжкі хвилини евакуації з Києва під натиском ворожих більшовицьких сил і ту самопожертву П. І., якому провідною була ідея вільної Батьківщини. Підкреслено й ту невимовно велику любов до малювання, в якій покійник находив незрівнянну втіху.

Проф. С. Сірополько згадував Холодного, як адміністратора-міністра народної освіти, та організатора й творця в галузі народної освіти. Холодний поклав багато сил для переведення шкільної реформи на Україні з метою утворити в ній школу єдину, національну, виховуючу (а не лише навчаючу), та діяльну. Ця його праця є історична. Доля не судила бачити повного досягнення намічених шляхів, розвитку українського шкільництва та скористати з його наслідків. Життя показує, що його проект відомідав найвищою мірою педагогіки. Докладом цього є й те, що проект реформи шкільництва в ЧСР йде у дечому спільним шляхом з проектом Холодного, як і те, що й більшовики старалися використати немало з проекту Холодного. У своїх споминах проф. С. Сірополько згадував, як жив П. І. у Галичині, де віддався своєму улюбленому мистецтву, не відходячи від наукової праці спершу як проф. тайної української техніки у Львові, а потім як співробітник хімічної лабораторії Н. Т-ва ім. Ш. у Львові. Не вважючи на тяжку хворобу, не полишив П. І. своєї чинності як громадянин, та виступав чинно на освітньому конгресі у Львові. Займав величезну Покійного та байдужість громадянства завинили в невеликій мірі ті матеріальні скрути, в якій перебував П. І. Холодний. Українське громадянство понесло невисловну втрату зі смертю цієї надзвичайно доброї людини, улюбленця всіх, а особливо молоді.

Р. Лівський в коротких, але яскравих рисах означив значіння П. І. Холодного як

Позір! Купці, Промисловці і Ремісники!

Вже появилася перше число місячника „ДОБРОБУТ“. Цей місячник присвячений справам торгівлі, промислу і ремесла. Просимо негайно листівкою подати свою адресу, а вишлемо оказове число. Поодинокое число 50 сот. Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок 10 II.

мистця. Накреслив шлях його творчої чинності, та значіння для відродження національного мистецтва.

Д-р Д. Пасічник згадував П. І. Холодного як свого колишнього директора школи. Зупинився на значінні Київської Комерційної Школи та місці, яке вона мала у пробудженні української національної думки.

П. 3.

Цілком як Бесідовський.

В розмові з французькими журналістами б. комуніст Агабеков заявив: „Я був членом ДПУ і виступив сам добровільно, без ніякого примусу, виступив я по довгій роздумуванні. Я чесно працював для добра СРСР, бо навіно вірив провідникам революції, а навіть їх заочини я оправдував, у вірі, що цілком бачу спосіб і що все це робиться для добра народу. Двадцять літ я жив надією, що ідея комунізму здійсниться. Але я розчарувався в більшовицькій системі, бо бачив забагато протиріч між словами і ділами, між ідеєю і тактикою. Сумніви почали мучити мене, бо я бачив, що диктатура пролетаріату змінюється у диктатуру над пролетаріатом, а радянська система стала знарядом повелення народних мас. За 12 літ „пролетарської“ влади СРСР стоїть перед загрозою голоду і руїни.“

Далі цей Агабеков говорив про діяльність ДПУ і признався, що начальник закордонних ДПУ Триліссер дав був наказ: „Заїхати до Парижа і вбити Бесідовського“.

Агабеков засуджений на смерть.

„За Свободу“ подає з Москви, що Колегія ДПУ засудила позачочно б. чекіста Агабекова на кару смерті за непослух радянській владі і зраду тайн ДПУ перед закордоном.

3 життя української еміграції.

Підчас літнього семестру цього академічного року з рамени „Українського Академічного Т-ва“ в Берліні відбулися слідуєчі виклади: Дня 24. травня реферат д-ра Д. Оліничина: „Україніст в освітленні ідеології демократично-соціалістичної та гетьманської“. В цьому рефераті прелегент зясувавши суть згаданих ідеологій, вказав, що справжній зміст українства переходується не в демократично-соціалістичній ідеології, а в гетьманській ідеології і державно-національному світогляді, на основі якого те українство творить не пролетаріат чи інтелігенція, лише всі класи Українського Народу: кайбороби, робітники, інтелігенція й т. д. Дня 3. червня відбувся реферат М. Гоція: „Довкола гіпотези про арабське (мусульманське) походження Аскольда і Діра“. Прелегент розіслав дотичний матеріал арабських та інших східних джерел, які могли би свідчити про арабське походження тих двох князів. Дня 17. червня відбувся реферат інж. П. Галаяна: „Землеупорядження та його проблеми на Україні“. Схарактеризувавши коротко процес розвитку земельного розпарцелювання в різних країнах, прелегент перейшов до українського сільського господарства і змалював його сучасний стан та майбутні перспективи, доводячи користь хуторної системи. Інтересний доклад викликав живу виміну думок серед присутніх.

Син Троцького в Парижі.

З Парижа пишуть, що на днях до французької столиці приїжджає син Троцького, щоб виклопотати у французькому уряді для свого батька дозвіл на побут у Парижі.

Лапчев у Празі.

З Праги подіють, що туд приїхав болгарський президент міністрів Аидрій Лапчев, який у товаристві посла Вазова відвідав президента Масарика. Міністр Бенеш улаштував у честь Лапчева бенкет.

Залізнична катастрофа.

Поезд, що їхав з Міляно, вискочив з шин, наслідком чого в катастрофі загинув 14 осіб.

Більш. летун у Польщі.

„Кур. Віленські“ повідомляють, що подія в Столбях придержала більшовицького летуна. Він зізнав, що називається Ол. Корчаков, є офіцером більшовицького летунського полку в Вороніжі. Більшовики уявляли йому 4 роки його батька, православного священника, під закидом саботажу та контрреволюції. Корчакову адалося уловити батька на основі сфальшованого документу. Він узяв батька на літак і відлетів у напрямі польського кордону. Летів уночі, тому багато часу тратив на розпізнавання терену. Прикордонну більшовицьку владу повідомили телеграфічно про втечу лет. Корчакова і біл. Кейдан його обстрілювали. Ушкодили крило літака. Летун мусів осісти. Наступила катастрофа літака, підчас якої батько звався стрясся літаку й за кілька годин помер у лісничівці. Корчаков ранений в голову та руку передістався на польський бік. Зізнання Корчакова виглядають на правдиві; він має легітимність вороніжського летунського полку.

Нова комуністична демонстрація проти Польщі.

Дня 2. липня під польським консулятом у Ляйпцигу збиралась толпа комуністів, яка співала революційні пісні та кидала у вікна камінням. Ці авантюри мали характер протесту проти смертних присудів на 3 комуністів у Львові.

Більшовицький почт. голуб.

З Вільни повідомляють, що люди із прикордонного с. Сидорче (пов. Молодечко) вийшли на полі виснаженого почтового голуба. Подія отворила обручку й наїшла тайний приказ комінтерну до комун. партії й чейлок у Польщі у справі уладження комун. свята в дії 13. липня.

Інформації про медичні студії.

З Т-ва „Медична Громада“ у Львові.

Виділ Т-ва „Медична Громада“ подає отсим до відома всім заінтересованим, що умови прийняття на медичній факультет Університету Я. К. у Львові є слідуєчі: Подання можна вносити на приписаних бланкетах від 1. до 10. вересня ц. р. до Деканату при вуз. Маршалківській у приписаних урядових годинах.

До подання слід долучити: 1) Свідцтво зрілості в оригіналі. 2) Свідцтво з VII і VIII. класи гімн. 3) Метрику уродження. 4) „Куррікулюм віте“ (короткий опис життя). Якщо гімназійний абсолювент має якусь перерву по maturі, то мусить долучити свідцтво моральності. Ті студенти, які переносяться з іншого університету долучають свідцтво відходу. Всі ті, які мають військові (польські) документи, повинні їх теж долучити.

На випадок великої кількості подань на прийняття на І рік медицини може Декан вівзвати поодиноких кандидатів до вступного іспиту головю з фізики і хемії, або лише до особистого зголошення перед комісією.

На прийняття можуть рефлектувати у першій мірі сини або доньки лікарів, а далі ті, що адожили іспит зрілості з відзначаючим поступом. Всіх інформацій у справі прийняття і вписів уділюватимуть дижурні „Медичної Громади“ у власній домівці при вуз. Супінського 21 (Акад. Дім) щоденно крім неділі від 1—10. вересня ц. р. в год. між 10—12. передпол. — Всі пп. Товариші, які будуть вносити подання на прийняття на мед. студії, нехай у власному інтересі зголосяться в Т-ві „Медична Громада“ у поданих урядових годинах. — Всіх неприяних на медичний факультет у Львові проситься подати нам особисто або листовою зараз після полагодження їх подання такі дані: ім'я і прізвище, рік уродження, де кінчив студії, з яким успіхом здав maturу і мотиви відмовленого полагодження.

За Виділ:

Р. Осінчук, голова. О. Воронка, секретар

„Сміх Землі“

Цікаве оповідання Володимира Островського можна дістати в Адміністрації „Діла“ Львів Ринок 10 або в Українських Книгарнях. Ціна одного примірника без пересилки — 1.50 зол., з порученою пересилкою 2.10 зол.

Розв'язання союму?

У польських колах далі кружляють чутки, що в найближчому часі сойм і сенат будуть роз'язані. Прем. Славек має вже нібито розпорядок президента про роз'язання парламенту. В колах баньких до уряду ті вісти називають сплетнями.

Наради ХД.

У Варшаві відбулося в неділю засідання чл. ради польської християнської демократії. Нач. рада апробувала участь своїх послів, сенаторів і діячів у конгресі Центроліну в Краківі й ухвалила резолюцію, що домагається ліквідації потравневого правління.

Ще про замахи на пос. Лібермана.

Як ми вже повідомляли у варшавській каварні „Лобзованка“ вистріляв хтось пізно ввечері із двору та зранив дочку промисловця Пшеворського. Слідство виказало, що то була хрестова куля найтяжчого калібру. Повідомлення про це батько Пшеворського відіслав в тій справі до пос. Лібермана, що тоді також сидів у каварні та говорив, що то міг бути невдалий намах на нього. Поліція думає, що це не був замах, лише куля заблукалася з якоїсь військової стрільниці, далекої на кілька км. „Дз. Людови“ повідомляє, що це був таки замах на пос. Лібермана, що сидів докладно на лівій стрілі. Колиб Пшеворська не підняла була руки, аби взяти зі століка склянку, куля могла поцілити пос. Лібермана. Кулю опісля наїшли, вона з бровниного калібру 7.65 мм. Кулю віддали поліції.

Пос. Цепляк не виступив із ББ

Пос. Цепляк повідомив голову клубу ББ. пос. Полякевича, що вістка, яку подала АВС про його виступ із ББ, та про приступлення до Стр. Хлопського, є неправдива.

Помер пос. Ярузельський.

Дня 6. липня у Качанівці помер на 48 році життя тамошній дідач, посол польського союму та член пов. ради в Скалаті Ксавери Ярузельський. Покійний був відомий з протипукальських виступів у соймі.

Бють шиби у польських консулятах.

Гурток людей владив демонстрацію перед польським консулятом у Ляйпцігу. Підчас другої демонстрації кинули 5 каменів і вибили шиби в кабінеті керівника консуляту. Відломок зранив легко урядовця консуляту. — У Ліль дня 4. липня повибивали шиби в льокалі польського консуляту кунсьями заліза та камінням. Між польським населенням м. Ліль розкидали детючки в польській мові. — В Ужгороді відбулися збори комуністів, потім демонстрація перед польським консулятом. Вибили шиби. Консуль каже, що демонстранти стріляли.

Кровава демонстрація комуністів.

У Сосновці на Галлах ок. 500 комуністів демонструвало проти смертних присудів на львівських комуністів. Поліція хотіла розігнати демонстрантів. Демонстранти кидали на поліцію камінням і стріляли. Згинув один демонстрант невідомого назвища й прохажий Вільк, що припадково перехожив вулицею, а ранений кулею був поліцей Ціхонський. Поліція арештувала 10 демонстрантів. В одного з них наїшла коротку зброю і 6 наболів.

Вивозять комуністів.

Чотирьох невідомих людей прийшло до сесії засідань конституційної комісії фінляндського парламенту та схопили двох членів комісії, комуністів. Вивезли їх автом невідомо куди. Один із напасників мав відзнаку детектива головної поліції. Голова комісії повідомив про напад міністерство внутр. справ.

Пожежа ліса.

На межах громад Пасична та Луг (пов. Надвірна) вибухла пожежа в державних лісах і захопила ок. 20 гект. Опісля вогонь перекинувся на ліс надлісництва Луг та обняв ок. 6 гектарів молоднику. Згоріло ок. 1000 кубічних метрів кільцювого дерева вартості 25.000 зол. Пожежу гасило 600 робітників.

На поліції бють.

„Хвілі“ повідомляє, що шоловник поліції Василевський, керівник бригади для поборювання злодійства, побив тяжко на поліції арештовану під замітом крадіжки Дячківну та кидав нею об долівку. Таксамо побив арештовану Гаврилівну. Опісля випущено обі дівчині на волю. Побиті пішли до суд. будинку при вул. Баторія та розповіли про побиття прокураторові д-рові Зубицькому, а на доказ показували тіло, вкрите закрованими пругами. Прок. Зубицький казав підпрокураторові д-рові Мошовському списати протокол, а побитим заголоситися у сій судді Вітошинського для оглядин.

За приміром Бесідовського.

Радник більшовицької торговельної місії у Стокгольмі Фрідман попросив шведську владу, аби дала йому „право азилу“. Він каже, що дістав дуже загадочний приказ негайно вертатися у Москву й не хоче послухати того приказу.

Муссоліні проти Паневропи.

Муссоліні помістив у французській газеті „Пті Парізієн“ статтю, в якій даючи відповідь на паяни Бріяна щодо Паневропи, пише: „Я признаю, що щось треба зробити для забезпечення миру і консолідації держав, але це може статися тільки через реалізацію мирових договорів, а не шляхом утворення Паневропи. Колиб навіть Паневропу можна утворити, то справжнє злиття держав можливе тільки після ревізії договорів, з яких невдоволені навіть ті держави, що вийшли з війни побідниками“

Процес проти монархістів.

З Москви подають, що в м. Зарамзі (?) закінчився процес проти групи монархістів, між ними проти жінки Стансоної. Стансонову і 5 інших обвинувачених засуджено на 10 літ тюрми.

Домашня війна в Китаю.

З Нанкінгу подають, що державні війська побили біля Гонг-Хо-Ву військо збунтованої провінції Гу-Нан, а підчас бою згинувло 2.000 вояків.

Убив батька.

У ресторані Грінфельда при вул. Янівській ч. 16, нотований злодій Ст. Квєцінський убив ножем свого батька Петра. Причиною була жінка Вільманова, з якою Станіслав Квєцінський мав любовні зносини.

Затроїлися 263 вояки.

З Бережан повідомляють про масове затроєння вояків 51 п. п. За два дні в III батальйоні занедужали лекше 232 вояки, а 31 тяжче. Недуга виявляється гарячкою та вонітами, а по-встає найправдоподібніше після зідження зіпсованої волонни. Слідство веде 4 військових лікарів військового шпиталю ДОК VI. у Львові та місц. військова жандармерія.

Самогубство директора банку.

У Зборіві відобрав собі життя вистрілом в уста директор Залічкового Банку Григорій Швець.

16 туристів згинувло в Одеси.

З Одеси прийшла вістка, що підчас перевезення рибальськими човнами туристичної прогульки з корабля на беріг перевернулося одно човно, а 16 туристів утонуло. Сталося це наслідком недбалства корабельної управи. Арештували заступника капітана корабля та кількох людей із залогі.

Смерть у горіючій металі.

Із Кастарорду повідомляють, що зпід звальщ фабрики добули 11 трупів. Катастрофа наступила мабуть наслідком вибуху якогось ква-су, що спричинив три вибухи. На місто в проміні 1 км. від місця катастрофи поспався град відломків розжареного металу, а рівночасно огонь охопив фабрику. Згоріло 3/4 фабрики. Вибух був такий сильний, що трупа одного робітника наїшли в недалекий ріці, де кинула його струя повітря. Робітники хотіли передістати-ся крізь полум'я. Чотири год. після катастрофи не вдалось ще видобути всіх трупів.

Польський актор вмішаний у вбивство редактора.

Шікаговський кореспондент париських „Последніх Новостей“ повідомляє, що поліція в Шікаго після вбивства редактора „Шікаго Трібюн“ Лінгдея уладила облаву на місц. бандитів. Підчас облави арештували польського актора Юр. Гродецького з театру Палієва „Лі-лик“. Гродецький був дуже схожий до одного з пошукуваних бандитів. Гродецького перевезли у тюрму й почали слідство. Після двох днів Гродецький повісився на вязничній краті. Кореспондент твердить, нібито поліція не хотіла повірити Гродецькому, що він не бандит і дуже збила його.

Фінляндські мужики проти комунізму.

Фінляндський міністр ин. справ сказав, що діяльність комун. послів давала право арештувати їх для переведення слідства. Це не є арештування, лиш придержання. Похід мужиків до Гельсінгфорсу дня 7. липня відбувся спокійно. На площі перед палатою справедливости організували збори у присутності президента республіки, уряду, дипл. корпусу та ок. 20.000 публіки. Виглошували політичні та релігійні промови. Президент підкреслив патріотичну і конституційну основу руху. Упрва лаповців у відозві повідомила, що не бере відто-відальності за есент, акти насилля. У Роварені комуністи підложили вогонь. Згорів магазин. Шкоди є на 2 міль. мар. Двох комун. посаді, яких схопили в парламенті, видали поліції.

Шобер у Будапешті.

Дня 7. липня виїхав у Будапешт австрійський канцлер Шобер. Із ним поїхав мадярський посол у Відні гр. Амброзі.

Французьке демарше у Берліні.

Фр. амбасадор у Берліні інтервеніював у формі демаршу в німецького уряду проти ексцесів у Надренії, які там відбуваються проти сепаратистів.

Зі спортивного життя.

Україна—Яніна (Золочів) 2:0 (0:0).

Дуже гарна гра України, яка перевищала свого противника технічно і тактично на цілу класу. Яніна завдячує відносно невисоку програму своїм знаменитій обороні, яка параліжувала всі атаки України. В Україні вибивалася трійка нападу: Кобзар, Лисик і Петрів, поміч стояла на висоті завдання, а оборона з початку непевна, потім розігралася на добре. Новицький майже не мав нічого до роботи, крім одного стрілу при кінці змагань, який оборонив з бравурою. Найслабше випав Сич, що перестав цілком рухатися. Голі стріляли: Петрів (дуже ефектно відобрав м'яч воротареві і стріляв до пустих воріт) і Кобзар, з гарного перебою.

На загаль виступ України в Золочеві слід зарахувати до найважливіших, а своєю гарною грою відразу завоювала собі симпатію публіки. Українське громадянство Золочева уладило змаганням гарну овацію. Видців около 500, суд-да п. Стшелецький.

Лігові мистецтва.

Львів. Погонь—Варта 3:0 (1:0).
Варшава. Легія—Висла 3:2 (0:2).
Краків. Краковія—ЛТСГ 3:1 (2:0).
Катовиці. Чорні—Рух 1:1 (0:1).

Мистецтва А-класи.

Львів. Погонь (Стрий)—Погонь ІВ. 2:1 (1:1).
Львів. Лехія—Світезь 3:1 (1:1).
Станіславів. Ревера—Гасмоней 6:1 (1:1)

Мистецтва Б. і Ц-класи.

Львів. Україна II.—Лехія II. 3:2 (1:1).
Львів. Лехія III.—Україна III. 8:2 (5:1)

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8.88 75—8.89 00, канадський долар 8.80 50—8.81 00, чеська корона 0.26 25—0.26 50 австрійський шілінг 1.25 50—1.26 00, румун. лей 0.05 00—0.05 50, французький франк 0.34 80—0.35 00, швейцарський франк 1.72 00—1.72 50, фунт штерлінгів 43.40 00—43.70 00, радянський червонець 11.00—12.00, німецька марка 2.12 47—2.12 50.

Золото: 20 корон 36.20 00—36.60 00, 20 франків 34.25 00—34.50 00, 20 німецьких марок 42.00 00—42.40 00 10 російських рублів 46.00 00—46.40 00

НОВИНКИ

— Літом у гори. Інформуйтеся: Купелене заведення Зелемька п. Гребенія коло Снольського. Горячі купелі сірко-йодові у ланцюжках. 2388 8—30

— Директора Стадника просять о адресу. Львів, Ходкевича. 1—2

— Робітник футер Юліана Глушевського перенесена на вул. Коперника 16. 2296 9—7

— Кандидати до Духовної Семінарії у Львові внесуть свої подання до Митрополитичного Ординаріату до 1. серпня 1930 р. і кожний долучить: метрику хрещення і мікропомазання, свідоцтво зрілості і всі гімназійні свідоцтва, свідоцтво моральності, опис життя, заяву чи задумує бути безженим чи жонатим священником і чи готов посягнутися місійній праці.

— 3 Української Господ. Академії в Подєбрадах. В 1930 р. склали дипломні іспити при Українській Господарській Академії в Чехословаччині такі студенти: Гончаренко Юрій, Катеринчак Олександр, Корогода Юрій, Піколаєв Володимир, Сива Спиридон, Танцюра Яків, Гоніалов Микола, Троценко Олександр, Пашенко Іван, Червоний Григорій, Шевченко Володимир, Шило Іван, Штовхань Федір, Хомичевський Григорій, Бондаренко Федір, Гавриш Василь, Григорчук Іван, Дуничевський Олександр, Зозуля Ларго, Мірошник Василь, Миланко Петро, Шарбау Олександр, Якимчук Іван, Яценко Володимир.

— 3 життя української еміграції у Відні. Дня 12. липня ц. р. в год. 17. в домі „Запомогового Комітету українських емігрантів“ при вул. Штротцігассе ч. 32, округ VIII. відбулись загальні збори „Українського Т-ва Прихильників Освіти“ у Відні, на яких будуть обговорені важні справи цього товариства. Видія просить своїх членів узяти в цих зборах численну участь.

— Львівська хроніка. При вул. Кохановських ч. 127. отруївся хемік Станіслав Рібенбавер. — При вул. Академічний ч. 3. злодії вкрали вночі більшу кількість біжутерії. — В каварні „Львів“ була велика авантажа між Феліксом Сеньківським і Юліаном Кеслером, яку злікадувала поліція. — При вул. Янівській ч. 84. вибухла пожежа, яку зараз погашено.

— Утопія діачини. На днях двоє селян Микола Лисий і Петро Панчишин вилізли в ріці Стрипі труп Насті Олексевич, 24-літньої діачини із Трибухович, пов. Бучач. Поліція арештувала Михайла Хомина із Трибухович, бо є підозріння, що він задусив її в топі, щоб позбутись своєї любовниці, а вжитись із багатшою від неї.

— Ше одна кара смерті в Польщі. В Галивчях біля Катовиць суд присяглих засудив Юрія Притулу на кару смерті через повішення за збиство своєї любовниці Сокирової. Притула почувши присуд, розплакався і зіміла.

— Велике безробіття в Європі. Статистика вказує, що дня 1. липня в Італії було 372.236 безробітних, у Франції 11.520, у Голландії 408.540, в Бельгії 636.919, в Німеччині 2.786.912, у радянських республіках 1.235.000 безробітних.

— Буде ще більша спека. Віденська метеорологічна станція прогнокує, що тепер пересічна висота температури вносить 25 степенів Цельсія, а в найближчому часі температура підніметься на 30°. Цяж станція твердить, що спеки триватимуть дуже довго.

— Утік політичний в'язень. На днях зі залізничного вага на лінії Киверці і Звірив недалеко Луцька утік політичний в'язень Михайло Олексюк, якого експортовано з одного міста до другого. Поліція шукає за ним і є поголоди, що Олексюка зловлено в Луцьку. Михайло Олексюк був арештований під закладом державної заради і в Луцьку мав стати перед судом.

— За скибу. Недалеко Ковалів скочив під поїзд і загинув на місці 25-літній селянин Сергій Відний зі с. Дубова. Свідство виявило, що батько селянина ділив між синів своє поле і при цьому скривдив Сергія, що пхнуло сина до самогубства.

— Процес, що тривав 430 літ. В суді Нордгавені в Надренній закінчився судовий спір між містами Зінгергаузен і Мілггаузен. В 1500 р. це перше місто позичило другому 2420 корон, яких через тринадцять років не віддано в пору, а по війні загубилися акти цієї позички і нова міська рада не хотіла довгу сплатити. Справа на довгий час забулася, але за сто літ місто Зінгергаузен нагадало собі цю позичку і почало процес, який аж тепер скінчився так, що місто Мілггаузен мусить заплатити свій довг із перед 430 літ.

— Найбільший метеор. В місяці лютии ц. р. в Арканзасі в Америці упав метеор ваги 400 кг. із таких розмірах, що зрився 3 метри глибоко в землю. Цей найбільший метеор викопано і ро-

ОПЕРАТОР

Д-р Д. Сассовер

Львів, вул. Коллонтая ч. 7. Тел. 38-51
ХІРУРГІЧНІ НЕДУГИ. ЛІЧЕННЯ ЖИЛЯКІВ.

го можна бачити в музею міста Філда в Америці.

— Підводними човнами через Атлантику. Дня 4. ц. м. 3 малярських корабельних робітників вибралося на підводних човнах до Америки і то через Чорне Море, Гібральтар, Середземне Море і Атлантику. Вони мають надію за 30 днів переплисти з Будапешту до Америки. Підводне човно має 8 м. довжини і 2 м. ширини.

— Статистика середніх шкіл у ЧСР. Прикінці цього шкільного року Чехословаччина мала 292 середні школи, в яких вчилось 89.080 учнів. На Закарпатську Україну припадає тільки 5 середніх шкіл із 2.214 учнів. Чехословаччина має 116 реальних гімназій, 69 реальних шкіл, 65 реформованих гімназій, а решта класичні і вищі реальні гімназії.

— Ріжні вісті. Через студентські заворушення в Граці влада закрила університет. — Сотник летун Сміт причалив на „Хресті Півдня“, кінчаючи лет навколо земної кулі. — В Кестльфорді (Йоркшир) вилетіла в повітря ціла хемічна фабрика, при чім загинуло кількох робітників. — Англійський міністр Гендерсон заявив, що англійський уряд ніяк не дозволить Троцькому приїхати до Англії. — В Новім Йорку поліція застрілила під час погоні купця Кунмена за продажу алькоголю. — Над північною Італією пролетіла велика буря, яка зоробила шкоди на 10 мільйонів лірів. — У звільненні Надренії проголошено амністію для політичних в'язнів, засуджених під час окупації.

Дописи.

БРОДИ. (Симфонічний концерт Муз. Т-ва „Боян“ у Бродях). В дописі, поміщені у „Ділі“ з дня 11. VI. 1930, ч. 126., шановний дописувач згадав про концерт Муз. Т-ва „Боян“ у Бродях та обіцяв іншим разом про його вислід дещо сказати. Досі він своєї обіцянки не сповнив, тому берусь я це завдання виконати. Концерти Муз. Т-ва „Боян“ у Бродях мають у нас уже свою славу та вироблене „реноме“. Завдячити треба головню та виключно о. проф. М. Е. Осадці, що невтомною працею та незвичайною впертістю при своїх вроджених музичних здібностях, довів до того по 5 літах невсипущої праці. Можемо почитанитись постійною симфонічною оркестрою, що складається із 40 людей. Ця оркестра, це добрий ансамбль, зложений по части з фахово вишколених людей, що своїм зігранням та виконанням поодиноких, класичних, нерідко під оглядом технічних, дуже тяжких творів, стягає на свої концерти не лише нашу, але й чужу публіку, яка ставиться з належним признанням до виконавців та з ентузіазмом опускає концертну залу. А вже останній концерт, що відбувся дня 4. 5. 1930 з нагоди 5-літніх роковин заснування власної постійної симфонічної оркестри, був мабуть чи не кульмінаційною точкою її розвитку. Це був концерт чисто симфонічний, на якого програму зложилися отсі твори: 1. F. Mendelson-Bartholdy: „Hebriden“; Увертюри концерт ор. 26. 2. L. Jessel: „Parade der Zinnsoldaten“; 3. G. Sebek: „Хор Дервішів“ орієнтальна спена, хоретове соло в супр. оркестри. 4. J. Fucik: „Marinarella“ увертюра; 5. Fr. Suppe: „Dichter und Bauer“ — увертюра. 7. J. Fucik „Ideals revü“ концертний вальс; 8. J. Offenbach: увертюра до опери „Орфей у пеклі“ та інші. Не берусь його оцінювати під фаховим оглядом, бо я не фаховець, але ця глибока, повна поваги тишина, що царювала на салі в часі продукції, цей ентузіазм та ясні оплески мельоманів, ці обильні потоки слів, якими висказували своє здолоння та захоплення ті, що в своєму житті чули концерти на естрадах у більших містах, нехай будуть доказом, що концерт цей був дійсно поставлений на мистецькій рівні. За цей духовий пир усе громадянство вдячне енергійному диригенту о. проф. М. Е. Осадці та бажає, щоб й на далі розгання сіру нудьгу нашого теперішнього життя подібними виступами та бодив наші серця до дальших змагань в користь нашого народу. Азет.

РАВА РУСЬКА. (Двадцятьп'ятиліття Взаємної Помочі українського учительства). Окружний відділ т-ва „Взаємна Поміч Учителівства“ в Раві Руській відсвяткував дня 29. червня 1930 р., ювілей 25-літнього існування свого товариства. Торжество це, вже у самій своїй програмі, що обнімала панакхиду за померлих членів В. П. У., академію год. 15 і концерт год. 20, було одним величавим подвигом нашого учи-

тельства та наглядним доказом його солідарності і праці. Сала Народного Дому, вже давно не гостила в себе стільки народу і давно не чула так багато поринаючих пісень, так багато скриляючих слів і глибоких думок. Ізучи від початку за точками програми, що обнімала аж 21 точок, мушу в першій мірі підчеркнути надзвичайну ніжність, а якою віддаємимала п. Субтельна „Оду до пісні“ Р. Купчинського. Другою помітною точкою було соло п. Бігуїніної, відспіване з глибоким арозумінням передовсім у „Бабінім літі“ Лопатинського. Пані Трешневська бравурово відіграла „Гексентани“ Гольста, вслід за чим поплили пестливі тони скрипки, що прямо губились у ніжних „лінях“, вичаровувалих уміло рукою п. Олексина — у „Reverie russe“ Германа. В тому місці заслуговує на увагу смичковий квартет, передовсім у відігранні І. Шумора: Присовського. В дальшу чергу заохочив публіку „звучко“ Роман Леонтович декламацією XII пісні з Мойсея. Сама поява „нашого любимого“ викликала бурю оплесків, а вже слова Франкові пронесли з його уст неначе лая гірської ріки, що розбиває таму. Бел ці сольові точки переплітали хорові продукції під диригентурою п. Олексина, з яких на перше місце вибилися: композиція Вахнянина „Понад полем“; Гайворонського „Ой нагнувся дуб зелений“, переплетені сольовісвом Я. Олексина. Окрім цих хорових продукцій заслуговують на увагу: Салок вишневий, Хор русалок (обі композиції Б. Вахнянина) і стрілецькі пісні і ін. По вичерпанні програми концерту святочний настрій цілого дня перенісся у товариський гутірку, уладжену в залах Укр. Бесіди. На довго в пам'яті Рави і повіту останеться день 29. VI. 1930 р., в якому наше учительство здобуло собі повне признання і ширий пошан.

Маруся Дублянницька.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-р Лаврентій Павловський, адвокат у Старім Самборі помер дня 3. липня ц. р. в 41 р. життя. Похорони відбулися в суботу 5. липня ц. р. в Старім Самборі. В. Й. П.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

— Степан Смал-Стоцький: Т. Шевченко співець Самостійної України. Прага 1930. Стор 16. Форм. 16°.

— Андрій Чайковський: „Четверта Заповідь“. Повість з галицького життя. Коломия, 1930. Накладом Вид-ва „Рекорд“. Стор. 212. Формат 8°.

В. Лункевич: „Життя первісного чоловіка та сучасних дикунів“. Переклав: Михайло Лотоцький. Львів, 1930. Накладна Михайла Таранька. Стор. 148. Форм. 8°.

ЖУРНАЛИ:

„Літературно-Науковий Вістник“. Річник XXIX. Книжка 7—8 за липень-серпень 1930. Зміст: О. Ольжич: Негритянський божок; О. Терпуг: „Кельгольда“; І. С. Махар: Псалма; Р. Завалович: Ростем; Ульс Самчук: Соня; М. Донце і Л. Декав: Вірджінія їде в гору; Ганна Чикаленко: Матеріали до біографії Євгена Чикаленка; І. Мірний: Василь Доманицький у Колодистому; Е. Ю. Пеленський: Науково-дослідна робота „Національного Музею“ у Львові; Т. 3-й Споніи про Івана Франка; Теофіл Коструба: „Дрізда“ І. Франка; Л. М.: Антін Чехов, поет безсамогляду; Ю. Смотрич: Про „український“ фільм; Ксенофонт Сосенко: Про мої дослідні над стародавнім святом Різдва; С. Наріжний: До ювілею акад. Дм. Багалія; Ст. Смал-Стоцький: Грудка землі на могилу Омелана Поповича; О. В.: З пресового фільму; М. Голубець: Петро Холодний; Юрій Коляра: Спогади юнацьких днів; Бібліографія; Нові книжки.

Літопис „Червоної Калини“, ілюстрований журнал історії та побуту. Рік II. Ч. 7—8. Львів, липень-серпень 1930. Зміст: Бийте, бийте барабани! Київ наш! (Роман Купчинського); В річницю смерті поет. Дмитра Вітовського; Визвольний відгомін на Лемківщині; Два спомини; Обозначити УГА; 1918; Полковник П. Бозбачан; На чисту воду; Під Кристінополем; Бої за Володимир Волинський; До історії повстанського рейду ген. хор. Ю. Тютюнника в листопаді 1921 р.; Присвита М. Г.; Отаманщина; Нарис історії XIV. бригади; Посмертні згадки; Листа втраг І-ї бригади УСС; Бібліографія.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосока“ платин кооперативам дня 5. ц. м. за масло селене експортне пріма 1 лідограма 430 зол. за масло експортне неселене пріма 420 зол. за 1 кг. за масло бальсове пріма 410 зол. за 1 кг. одна літра сметани 140, літра мазола 025, копа чачи 590 зол.

ський, Нагуевичі, Петро Олександрович, Стрий, з-р Заваль-
ський, Бодяха, о. Осип Яків, Горобіславчик, о. Я. Ша-
ленко, Лозина; 424 зол.; пар. уряд Кухель; 420 зол.
церква Скоморохи; по 4 зол.; церкви: Пягогородці, Кре-
ховці, Литвини, Давидники, Василь Береманський,
Самбір; 3 95 зол.; парохіяльний уряд Ванеса,
391 зол.; парохія Гончари; 353 зол.; о. Данило
Кузьменчик, Соколяки; по 3 зол.: Е. Вілявич, Тео-
дор Назарчук, Дубно; церква Слобідка, о. Ів. Ярешко,
церква Чехи, о. Теодор Депутат, Сенечів, о. Е. Ворона;
283 зол.; церква Хатковані; 24 зол.; о. В. Бусько, Ра-
дужі; по 2 зол.: Василь Лек, Ліщина, парох. уряд Ра-
чина, Медина, Меледичі, Василь Лаваунів, Сіець,
Гриць Гетман, Лучинці, пар. уряд Пілярки, парох. уряд
Гравчик, Васниів, Дм. Крапалюк, Ліско, Мих. Брижів-
ський, Бураківці, Григорій Сембрат, Рохів Вижі, церква
Вілячів; по 170 зол.: церква Шибки Доля, Берлоги; по
150 зол.; о. Козак, Орванчик і Ірена Копубело; 2600 зол.;
декларувала „Народня Торговля“ у Львові.

Подобалося Всевишньому дня 21. VI. 1930 похитати до себе так несподівано і в так молодім віці, бо ледви в 25 р. життя нашу найдорожчу Подругу, Матір, Доньку і Синову бл. п. Ольгу з Гіркив Колынянський. У бжежній та нештатним боло по так болочий втраті спшімо зможити отнею дорогою якнайширшу подяку: Всч. оо. Слободзєвськї і Пасїєї за удїлення св. Тайн і за осмотрення Похїбної на дорогу у вічність, Впр. о. Кризошановїч Громишнї-ському, Всч. оо. дєлаючі Грішакї за дасканий провід та асему Духовенству так мїсєвому як і замїсєвому, а зокрема свїщенникм рим. нїт. о. бр. Вєтронському за заславу участь в уладженїю величавого жалбїного походу на мїсє вічного спочинку, Впр. о. Сембавї недалїкому катїнїтовї Похїбної за вїрушачюї слова прашання. Дякуємо зїрнучо Вп. Д-рам Бїдїнському, Герше-ровї та Венєшєцї за безкорисне удїлювання лїкарськї помочї через пїлий час важкї недуги Похїбної, Впрєд. Сєстрам Служєбницїм ПДМ. Монїшї і бл. п. Панству Пасїкам, Дїаконїм, Стаско-нам, Зарїньскїм за самопожївїте несєня нам помочї та розради так в часї недуги Похїбної як і в часї її похоронїя, оркєстрам Мїшаїнськїх Брїтвїя і з Галї Вєлїхїм, та хорам церковним за даскає безкорисне злєдїлення похоронного походу, усїм Церковним Брїтвїям і Комїтетам, Українським Товариствам та Органїзаціям за посмертїя згадївнїки та масову участь в похоронї, та несєня домоївнїк, усїм привїям П. Т. Громадїянам всїх віросповіданїя, якї своєю многотїсєчною участю вїдали Похїбнїї останню прислугу, та в цей спосїб засвідїчили, якою жалбїною пошанюю і сїмпатїєю тїмїшася серед усїх наша Найдорожча Похїбна, та удїлили в цей спосїб хоч трохи покємїї з нашим жалбїм боло та горю.

Хай Всевїшний усїм Нам нагородїть стократно за Ваше серце.

Тєрнопіль, дня 1. VII. 1930 р.
о. Степан Колынянський, опєчальєний муж, Олександра-Ярослава, Любова-Ірина Роман-Зєновїї, Марїї-Нїда дїти, Александр і Евгенїя (Гїрки родїчї), о. Іван і Георгїя Колынянскїї тєстї і Рїднї